

AB-3313
M. Phil. Examination
April / May – 2003
Sanskrit : Paper – II
(वासवदत्ता)

Seat No. _____

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

सूचना : दरेक प्रश्नना गुण सरभा छे.

Instruction : All questions carry **equal** marks.

१ नीयेनाभांथी गमे ते अेकनो आवश्यक टिप्पणी साथे अनुवाद करो :

1 Translate with necessary notes any **one** of the following :

- (१) यस्य च रिपुवर्गः सदा पार्थोऽपि न महाभारतरणयोग्यः, भीष्मोऽप्यशान्तनवे हितः, सानुचरोऽपि न गोत्रभूषितः। अपि च त्रिशङ्कुरिव न क्षत्रपथस्खलितः, शङ्करोऽपि न विषादी, पावकोऽपि न कृष्णवर्त्मा, आश्रयाशोऽपि न दहनः, नान्तक इवाकस्मादपहृत-जीवनः, न राहुरिव मित्रमण्डलग्रहणविवर्द्धितरुचिः न नल इव कलिविघटितः, न चक्रीव शृगालवधस्तुतिसमुल्लसितः, नन्दगोप इव यशोदयाऽऽश्रितः, जरासन्ध इव घटितसन्धिविग्रहः, भार्गव इव सदानभोगः, दशरथ इव सुमित्रोपेतः सुमन्त्राधिष्ठितश्च, दिलीप इव सुदक्षिणानुरक्तो रक्षितगुश्च, राम इव जनितकुशलवयोरूपोच्छ्रायः॥
- (२) अत्रान्तरेऽभिसारिकासार्थप्रेषितानां प्रियतमान्प्रति दूतीनां ह्यर्थ्याः सप्रपञ्चा विकारभङ्गुराः प्रवादा बभूवुः। तथा हि। अवस्त्रीकृतमात्मानं नाकलयसि तत्त्वतः। प्रस्तर इव क्रूरोऽसि। न चाकर्षकचुम्बकद्रावकेष्वेकोऽप्यसि, भ्रामकोऽसि परं कित्तव। धर्मार्थान्यप्रयुक्तः क्षेपणिक इव मुधा वाहिततरवारिस्त्वमसि। सखेदमिव मनसा चिन्तयसि दुर्लभाम्। सत्त्वसारचारितो रिपुमण्डलाग्रतो निर्वृतिमुपेत्य तिष्ठति। स खलु वीरः प्रतिपक्षस्य यः सम्प्रहारतः कुञ्जरान्नयति। धृतोरुकरवालसञ्चयोऽपि परमकाण्ड एव पतन्महापदं विग्रहेण लभते। राजसेनरहितो राजसे न रहितो ध्रुवम्॥

२ नीयेनाभांथी गमे ते अे असंदर्ब समजावो :

2 Explain with reference to the context any **two** of the following :

- (१) अनधिगतपरिमलाऽपि हि हरति दृशं मालतीमाला।
- (२) पञ्चत्वं द्वेष्टि सैन्ये स्थितमवनिपतिर्नाप सङ्घयान्तरं सः।
- (३) असावपि... छन्दोविचितेरिव भ्राजमानतनुमध्यां... वासवदत्तां ददर्श।
- (४) दुर्विपाका नियतिः। दुरतिक्रमा दुःकालगतिः।

૩ સુબન્ધુના જીવન અને સમય વિષે સંસ્કૃત ભાષામાં નિબંધ લખો.

3 Write an essay in Sanskrit language on the life and date of Subandhu.

અથવા / OR

૩ સંસ્કૃત ગદ્યકાવ્યના ઉદ્ભવ અને વિકાસ વિષે સંસ્કૃત ભાષામાં નિબંધ લખો :

3 Write an essay in Sanskrit language on the origin and growth of Sanskrit Gadya-Kāvya.

૪ 'કથા' અને આખ્યાયિકાનાં લક્ષણોને આધારે વાસવદત્તાનું સાહિત્યિક સ્વરૂપ ચર્ચો.

4 Discuss the literary form of the Vāsavadattā according to the characteristics of Kathā and Akhyāyikā.

અથવા / OR

૪ 'કવિનામગલદર્પો નૂનં વાસવદત્તયા' - ચર્ચો.

4 Discuss 'કવિનામગલદર્પો નૂનં વાસવદત્તયા'.

૫ ટૂંક નોંધ લખો : (ગમે તે બે)

5 Write short notes : (any two)

(૧) વાસવદત્તાનું પાત્ર

(1) The character of Vāsavadattā

(૨) 'વાસવદત્તા'નાં પ્રેરણાસ્ત્રોત

(2) The sources of 'Vāsavadattā'

(૩) સુબન્ધુનાં વર્ણનો

(3) Discriptions of Subandhu.

(૪) કંદર્પકેતુની વિરહાવસ્થા

(4) The state of separation of Kandarpaketu.